

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3422/2022. (X. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.636.544/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 46.Pk500.187/2021/6. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.636.544/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az édesapa több alkalommal elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtása elmaradása tárgyában kezdeményezett eljárást, elsősorban azt kérte a bíróságtól, hogy a korábbiakkal megegyező módon, ismételten szabjon ki pénzbírságot az édesanyával szemben, aki sorozatosan nem tett eleget a kapcsolattartás pótlására kötelező bírói döntésekben foglaltaknak.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) jelen panasszal támadott, 46.Pk500.187/2021/6. számú végzésével (a továbbiakban: elsőfokú végzés) 150 000 forint pénzbírságot szabott ki az indítványozóra 2020. május 1–3. napjain elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtásának elmaradása miatt. A PKKB az elsőfokú végzésének indokolásában elsőként megállapította saját hatáskörét a pénzbírság ismételt kiszabásására, a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/A. § (3) bekezdése, valamint 22/D. § (4) bekezdése alapján. Ezt követően a PKKB azt vizsgálta, hogy az indítványozó a pénzbírságot kiszabó végzésben megállapított határidő alatt teljesítette-e kötelezettségét, vagyis a 2020. május 1-3. napjai között elmaradt kapcsolattartást 2021. április 30. napjáig teljesítette-e. Az indítványozó az eljárás során nem vitatta, hogy a kapcsolattartás pótlására nem került sor, a PKKB jelen nemperes eljárásban sem fogadta el azt az indítványozói érvelést, hogy önhibája azért nem állapítható meg, mert a gyermek nem akar találkozni az édesapjával (lásd a PKKB elsőfokú végzésének [27] bekezdését). A pénzbírság összegének meghatározása során végül a PKKB bevonta a mérlegelésbe azt a tény, hogy az indítványozó három éve nem tett eleget a kapcsolattartásra vonatkozó döntésben foglaltaknak.
- [4] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.636.544/2021/3. számú végzésével (a továbbiakban: másodfokú végzés) a PKKB elsőfokú végzését helybenhagyta, azzal a pontosítással, hogy megkereste Budapest Főváros Kormányhivatal XI. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályát, hogy a család- és gyermekjóléti intézményrendszeren keresztül mozdítsa elő az indítványozó teljesítését. Másodfokú végzésének indokolásában megállapította, hogy a PKKB „az anyagi jogszabályokat betartva, a peradatok helyes mérlegelésén alapuló döntést hozott.” Az indítványozó nem adott elő olyan tény, vagy bizonyítékot, amely a jogkövetkezmény alkalmazását kizárhatta volna. A gyermek akaratnyilvánítását a PKKB nem minősítette olyan körülménynek, mint amely az indítványozó felróhatóságát, önhibáját kizárná.
- [5] 2. Az indítványozó (kérelmezett) ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amelyben elsősorban azért állította a támadott végzések alaptörvény-ellenességét, mert őt tették „felelőssé” a kapcsolattartások elmaradásában, ez álláspontja szerint az emberi méltósághoz való jogát sérti (Alaptörvény II. cikke), mivel a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdése szerinti „önhiba” esetében nem áll fenn. Az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése meglátása szerint azért sérült, mert a bíróságok „nem tettek eleget a felperest megillető alapvető jogok tiszteltében tartása iránti és e jogok védelmére vonatkozó kötelezettségüknek”, állítása szerint továbbá a bírósági

végzések „ezzel kapcsolatos indokolást nem tartalmaznak”. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy „a szabadsághoz és biztonsághoz való jognak része a jogbiztonság érvényesülése; azaz a jogszabályoknak olyan módon való figyelembevétel és értelmezése, amely az embernek a biztonságát a jog mikénti érvényesítési körében meghatározza”. Ezzel összefüggésben az indítvány tíz pontban jelölte meg, az ügyében eljáró bíróságok milyen törvényértelmezési hibát követtek el. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben egyrészt általánosságban fogalmazta meg, hogy az eljáró bíróságok *contra legem* döntést hoztak, másrészt pontokba szedve jelölte meg a bíróságok által elkövetett jogszabálysértéseket. Ezen belül kifogásolta többek között a lefolytatott bizonyítást, a Bnptv. értelmezését, valamint a kapcsolattartás pótlására rendelkezésre álló hathónapos határidő figyelembevételét. Meglátása szerint végül ügyében nem érvényesült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti hatékony jogorvoslathoz való jog sem, mert a Törvényszék „a jogszabály tartalma tekintetében anyagi pervezetést nem folytatott le, hogy a felek nyilatkozhassanak”.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, és a következőket állapította meg.
- [7] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a másodfokú végzést az indítványozó jogi képviselője 2022. január 21-én töltötte le, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. március 22-én, vagyis határidőben nyújtotta be elektronikusan a bírósághoz. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt eljárás kérelmezettjeként érintettnek minősül. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [8] 3.2. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzésében a PKKB és a Fővárosi Törvényszék végrehajtási eljárásban, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § c) pontja alapján pénzbírságot szabott ki az indítványozóra, azért mert „már több, mint három éve nem tesz eleget a jogerős határozatban foglaltaknak” (PKKB elsőfokú végzése, [32]). Az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ennek törvényességét vizsgálta, és azt helybenhagyta másodfokú végzésével.
- [9] Elsődlegesen az Alkotmánybíróságnak az kellett vizsgálnia, hogy a támadott bírói döntések a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthetőek-e. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján ugyanis „a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}. „A döntés során [...] a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni” {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; megerősítette: 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [10] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása a Bnptv. szerint, nemperes eljárásban történik, azzal, hogy a Bnptv. 1. § (1) bekezdése értelmében a nemperes eljárásra vonatkozó háttérjogszabály a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), azt a polgári nemperes eljárás sajátosságai-ból eredő eltérésekkel kell alkalmazni. A Bnptv. 1. § (5) bekezdése alapján a nemperes eljárásban „az ügy érdemében is végzéssel kell határozni”. A Bnptv. a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásán túl e speciális végrehajtási eljárásban szankció kiszabásáról is rendelkezik a következők szerint. A kapcsolattartás végrehajtására vonatkozó ügyekre nézve a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés b) pontja szerint „a teljesítés önhibából történő elmaradása esetén a bíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § c) pontja szerinti pénzbírságot szabhat ki”. A Bnptv. 22/D. § (4) bekezdése alapján pedig „[h]a a kérelmezett a pénzbírságot kiszabó végzésben megállapított határidő alatt sem teljesítette a kötelezettségét, a pénzbírság ismételtén kiszabható”.
- [11] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása tárgyában a bíróság nemperes eljárásban végzéssel, de az ügy érdemében dönt. Ezért figyelemmel az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatára, az ilyen bírói döntés az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal támadható [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat; 3066/2022. (II. 25.) AB határozat; 3067/2022. (II. 25.) AB határozat; 3068/2022. (II. 25.) AB határozat].

- [12] A jelen alkotmánybíróági eljárásban támadott végzések ugyanakkor a fentiekben jelzett bírói döntések végrehajtását szolgálják, amelyek tehát nem tekinthetők az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében „az ügy érdemében hozott” döntéseknek {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [13] „A polgári peres eljárások során a bíróság bármelyik eljárási résztvevő tekintetében – Pp. vonatkozó rendelkezései szerint – pénzbírságot kiszabó végzést hozhat, az eljárás folyamán akár többször is. E végzések az eljárást érdemben nem fejezik be. A polgári perben a rendfenntartás körében, a mulasztás jogkövetkezményeként vagy más okból hozott pénzbírság megfizetésére kötelező, azaz eljárási kérdésben döntő végzések joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) nem befejeződik be. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatával összhangban – megállapította, hogy az indítványozók által támadott végzések nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek, ezért azok érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor” {3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [51]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kötelezettségét gyermeke különélő szülővel való kapcsolattartására vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzések határozták meg, vagyis a bíróság nem a felügyeleti jogot gyakorló szülő felróhatóságáról döntött, nem érintette a gyermek és a különélő szülő alapjogi rangra emelt kapcsolattartáshoz való jogát. A PKKB és a Fővárosi Törvényszék a Bnptv. által biztosított hatáskörében eljárva az indítványozó mulasztásának jogkövetkezményét vonta le: pénzbírság megfizetésére kötelezte. A nemperes eljárásban kibocsátott, pénzbírság kiszabásáról rendelkező végzések következtében az eljárás nem fejeződött be, azoknak a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatása.
- [15] Ezért a nemperes eljárásban pénzbírságot kiszabó végzések ellen benyújtott panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálatuk nem lehetséges.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2022. október 4.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/873/2022.

